

Skänklåt efter Peter Köpman, Gagnef,
upptecknad av Karl Sporr
Ur Nils Andersson, "Svenska låtar", Dalarna

1404. S K Ä N K L Å T

Skänklåten är upptecknad från en spelman i Gagnef vid namn *Peter Köpman*, nyss hemkommen från en 36-årig vistelse i Amerika. Han var född 1859, hade spelat mycket i sin ungdom och var oberörd av nyare musik. Kvartstoner ingingo sålunda fullt medvetet i hans spel, och Köpman, som var notkunnig, framhöll att vissa äldre melodier ej kunde återges på piano, enär andra än hela och halva tonsteg förekommo. I Gagnef skulle också församlingen förr ha sjungit på detta sätt.

Numera tyckas durtonarterna ha tagit överhand, och endast av de gamle kan man ännu få höra några molmelodier. En del äldre låtar ha förvanskats och så småningom övergått från moll till dur. I södra Dalarna kan man sålunda få höra melodier i ren durart, som i övre Dalarna återges i moll eller i kyrkotonarter eller efter den svävande tonskalan.

Utom Köpman hade Gagnef att uppvisa en hel rad av fiolspelmän, hornblåskor och sångare. Bland de skickligaste, som förr funnits, framhöllo de äldre de berömda spelmännen *Kruskopf Ola* och *Kruskopf Mas*, den förre född 1812, samt den något yngre *Petrus Per*, död 1906. Petrus Per var notkunnig och skall ha ägt en betydande notsamling. Efter dessa trenne spelmän spelas och sjunges ett stort antal melodier i Gagnef.

Hornblåskor lär det tidigare ha funnits gott om, och några blåsa än. Mest berömd är *Buller Mor*.

Köpman tog *f* så högt att det i början var svårt att uppfatta om låten skulle gå i moll eller dur. Det lider dock intet tvivel att melodien förr spelats i ren molletonart.

* Här avslutade Köpman första reprisen, vilket dock är felaktigt enligt utsago av en Gagnefskarl, *Jan Dahlin*, som också kunde låten.

Skänklåten spelas i olika versioner även som brudmarsch. (Se båda närmast följande nummer.)

(K. S.)